

ANALIZA IMEN ZA OBALNO REGIJO

Ivan GAMS

dr. doc. Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, 61000 Ljubljana, Aškerčeva 12, YU
dott. docente nella Facoltà di Lettere e Filosofia dell'Università di Lubiana

POVZETEK

Obalna regija je v imenoslovju slovenskih regij edinstvena v tem, da se v javnosti zanjo uporablja več kot deset imen (Obala, Obalna regija, Koprsko, Koprsko Primorje, Koprška pokrajina, Primorje, Slovenska Istra, Istrska Slovenija, Šavrini, Šavrinska brda, Šavrinsko gričevje, Obmorska regija, Koprška regija). V okviru Slovenije je njena posebnost v tem, da ima razvito pomorstvo, morsko ribištvo in obmorski turizem ter da je zaradi italijanskega avtohtonega prebivalstva dvojezična (slovensko-italijanska). Ta posebnost naj bi bila nakazana tudi v imenu regije. V članku je analiza uporabljenih regionalnih imen z gledišča zgodovine, pojmovne ustreznosti in pogostosti rabe, z željo, da bi v bodoče uporabljali ustrežnejše ime glede na snovno opredelitev in obseg regije. Ne moremo pričakovati, da bi vsi raziskovalci uporabljali isto ime in enak obseg obalne regije, ki je sama v sebi heterogena. Slovenska regionalna geografija pa je poklicana, da po načelu geografske homogenosti opredeli obseg obalne regije kot geografsko kolikor toliko homogene pokrajine v odnosu do sosednjih regij ter ji da standardno ime.

UVOD

Od drugih regij v R Sloveniji se obalna regija "odlikuje" po tem, da se zanjo javlja veliko imen: Obala, Obalna regija, Obmorska Slovenija, Obmorska regija, Šavrinsko Primorje, Šavrinska brda, Šavrinsko gričevje, Slovenska Istra, Istrska Slovenija, Koprsko, Koprsko Primorje, Koprška pokrajina, Koprsko obmorje, Šavrinsko primorje, Primorje, Obmorska Slovenija (glej literaturo v seznamu!). Razumljiva je zato želja, da bi poenotili rabo regionalnega imena. Geografi, ki so najbolj poklicani za poenotenje, so na 15. zborovanju slovenskih geografov od 24 do 27. oktobra 1990 v Portorožu organizirali javni posvet, ki je pokazal na neenotnost v njihovih vrstah kot tudi med prisotnimi drugimi strokovnjaki iz regije.

Kot pri drugih regijah v Sloveniji tudi pri obalni regiji (v bodoče bo to nevtrarno ime okrajšano v o.r.) prvi zapisi zgoraj navedenih variantnih imen niso nastali kot plod sporazuma v okviru ene stroke ali med strokami. Imena so se razvijala nenačrtno. V Sloveniji ni z zakonom določene institucije, ki bi predpisovala regionalna imena. V takih razmerah enotnega imena o.r. ne moremo pričakovati. Če gre za različno vsebino in obseg regije, enotno ime tudi ni primerno. Kar lahko storimo, je, da razširjamo znanje o pojmu regija in da kritično prepresemo dose-danja imena o.r.

Zgodovinski pregled uveljavljanja regionalnih imen

Ko je bila koprška regija v okviru beneške republike (1279-1797), so se v njej, kot tudi v ostali beneški Istri, uveljavila regionalna imena po vplivnih, predvsem obalnih mestih (npr. *Bujščina*). V obalni regiji je še iz tega časa pri prebivalcih živa zavest o pripadnosti Piranu (*Piranščina*), Izoli in Kopru (*Koprščina*). Potreba po skupnem imenu o.r. je nastala po drugi svetovni vojni oziroma ukinitvi jugoslovanske cone B leta 1954 s sedežem v Kopru. Po začetnih opisih "koprškega okraja" (Klemenčič, 1950, Goljak, 1957) se začenjajo javljati različna imena. Poglejmo si njihov redosled po strokah!

V slovenski **geografiji** uredniki periodike od avtorjev niso zahtevali enotnega imena. V petdesetih letih se javljajo študije z imeni Šavrinsko Primorje (Savnik, 1951), Šavrinsko gričevje (Briški, 1956; Kokole, 1956). Šavrinsko in izpeljanke iz tega imena je pojasnil A. Melik v svoji knjigi *Slovensko Primorje* (1960, str. 65). Prevezema Rutarjevo (1986) trditev, da se tamkajšnji prebivalci imenujejo Šavrini in se sklicuje na Ramovševo dialektološko karto, ki ima šavrinski dialekt v južnem delu o.r.. Iz tega

izvaja: "Zato se nam je zdelo primerno, da pokrajino imenujemo po prebivalcih Šavrinsko." Dodaja, da je označba gričevje manj primerna od brda in v nadaljnjem tekstu uporablja le Šavrinska brda.

Istočasno pa se v geografski literaturi prične javljati ime Koprsko Primorje. Med prvimi uporabniki so Meze (1956), Briški (1956) in Šifrer (1965). To ime kasneje v geografiji vedno bolj prevladuje, še zlasti, ko ga dosledno uporablja tudi S. Ilešič (1979). Zasledimo ga pri Plutu (1977, 1978), Jurinčiču (1985), Lahu (1990) itd.

Že v 50. letih se v geografski literaturi javlja tudi ime Slovenska Istra (Bohinec, 1956), vendar redko. Edini geografski zbornik, ki v naslovu govori o Slovenski Istri, je 16. številka *Geographica Slovenica* (Narodnostno mešana območja v SR Sloveniji - Prekmurje, Slovenska Istra, 1985). V njem so štiri prispevki, ki imajo v svojem podnaslovu ime Slovenska Istra.

Poleg teh imen uporabljajo geografi že zgodaj imena Koprška pokrajina (Bohinec 1956). Nekateri avtorji pa so uporabljali različna imena (npr. Bohinec, 1956a in 1986b, Slovenska Istra in Koprška pokrajina, J.Titl: 1985b koprška regija; 1988: Slovenska Istra; 1985a Koprsko).

Podkomisija za geografsko imenoslovje v Zvezi geografskih društev Slovenije je leta 1985 sprejela od iniciativnega odbora za ustanovitev geografskega društva v Kopru dopis s prilogom z naslovom Pripombe in predlogi za poimenovanje Koprške regije. V njej dr. Titl pravi, da prebivalci osrednjega in zahodnega dela Istre imenujejo ozemlje Koprščina. V smislu slovenskega jezika pa bi bilo po mnenju dr. Titla primernejše ime Koprsko. Avtor zaključuje: "Zaradi tega menimo, da se obravnavano regijo poimenuje po Kopru, in sicer kot Koprsko Primorje. Ta naziv bolj natančno določuje to regijo kot naziv Koprsko" (Titl, 1985b). Iniciativni odbor za ustanovitev društva v Kopru je v spremnem dopisu soglašal s Titlovim predlogom in želel mnenje podkomisije. V objavljenem stališču (v imenu podkomisije Gams, 1985) se je podkomisija ZGDS strinjala s "Koprskim Primorjem" in to mnenje je bilo objavljeno tudi v Delu.

V zborniku 15. zborovanja slovenskih geografov leta 1990 v Portorožu je objavljenih 38 strokovnih študij. Od njih je v dvajsetih primerih v naslovu navedeno ime Koprsko Primorje. Poleg tega se javljata še Koprsko (1x) in Primorje (1x). V ostalih naslovih so omenjeni deli regije ali so brez imena regije. Kljub prevladi imena Koprsko Primorje se je urednik odločil za Primorje kot naslov zbornika. V predgovoru utemeljuje odločitev z neenotnostjo imena in dejstvom, da imajo geografi v Kopru svoje društvo z imenom Geografsko društvo Primorje. Z zborovanjem povezan posvet o imenu o.r. z udeležbo drugih strokovnjakov iz regije ni prispeval k poenotenju imena. Precej diskutantov se je zavzemalo za ime Slovenska Istra.

V 60. letih se je v ustanovah regionalnega planiranja uveljavilo ime **Obalno-kraška regija**. Prvotno je ob-

segala tri obalne in sežansko občino, ki je pretežno na Krasu. (gl. Statistične letopise RS za ta leta). V Kopru locirane službe so pred ojačanjem občinskih samouprav takrat obsegale tudi ozemlje v globljem zaledju, kjer je bila t.im. kraška regija (občine Postojna, Cerknica, Ilirska Bistrica, ki zdaj sestavljajo t.im. Notranjsko regijo). V regionalno-planerski (družbenoplanski) službi je to ime ostalo vse do zdaj in se je delno razširilo na sorodne stroke (glej Vrišer, 1990).

Ker ima o.r. geografsko dokaj drugačne značilnosti od Krasa in ker sredstva javnega obveščanja stremijo k skrajšanju dvozložnih imen v enobesedna, se je preko obalno-kraške regije razvilo in povsem prevladalo ime Obala.

Analiza imen za obalno regijo

Če je med slovenskimi pokrajinami posebnost o.r. v tem, da premore, ker leži ob Tržaškem zalivu, kot edina morskemu prometu, obmorskemu turizmu in morskemu ribištvo, je ime **Obala** upravičeno, saj so te dejavnosti osredotočene prav nanjo. Na obali je večina neagrarnih zmogljivosti in večina prebivalstva. Samo v mestnih naseljih Koper, Izola, Piran in Portorož živi 58 % vsega prebivalstva obalnih občin. Strokovnjaki pa to ime odklanjajo. Obalno regijo sestavljajo trije glavni deli: obala, flišna brda in Podgorski Kras. Obala je med njimi ozemeljsko najmanjša, tudi če pojem razširimo na obalno (naplavno) ravnino (11%). Obala kot regionalno ime lahko zato zavaja k napačni predstavi. Bolj kot "Obale" navajenega prebivalca Slovenije ime pušča v negotovosti druge, ki ne vedo, za katero obalo gre (Jadransko? Kvarnersko? Istrsko? Tržaško?). Ugovor, da nejasnost med občim imenom obalo in regionalnim imenom lahko odpravimo z rabo velike ali male začetnice, (Obala, obala) zbledi v primeru, če ime slišimo, če je zapisano na začetku stavka ali je v pridevniški obliki (obalni). Omenjene pomanjkljivosti do neke mere zabriše ime **Obalna regija**, ki kot regijsko ime ni novo (Aljančič, 1968). Njegova pomanjkljivost - neprecizno lociranje na zemljevidu - pa je podobna kot pri Obali.

Ime **Obalno - kraška regija** je pojmovno pomanjkljivo, ker Kras v R Sloveniji ne sega do morja, po besedni zvezi pa bi pričakovali prav obalo Krasa. Gravitacijsko območje obalnih mest sega v glavnem le na Podgorski Kras. Ozemlje Krasa v okviru sežanske občine pa je prometno in zaposlitveno vedno manj navezana na "Obalo" in ta navezanost se bo v primeru razrahljanja državne meje v bližini Trsta še zmanjšala. Dve besedi, povezani v regionalno ime in ločeni z vezajem, v Sloveniji običajno pomenita podobno pokrajino, ki ju loči reka (Kranjsko-Sorško polje, Krško - Brežiška ravan, Dravsko-Ptujsko polje) ali razvodje (Kamniško-Savinjske Alpe). V primeru Obalno-kraške regije pa take pokrajinske homogenosti ni.

Manj pomislekov zbuja ime Obalna regija (Aljančič, 1968). Podobno kot Obala je za vso regijo preozko ime **Šavrinska brda** ali **Šavrinsko gričevje**. Od teh dveh imen ima prednost prvo. Nekaj gričevja, zlasti ob gornji dolini Dragonje, se nad ravnino dviga preko 150-200 m. Ta relativna višina pa je v geografiji mejna za gričevje. Pri obeh imenih je sporna izvedba iz Šavrinov, to je, prebivalcev, ki govorijo poseben dialekt samo v južnem delu in od katerih nekateri ne marajo biti Šavrini zaradi domnevno slabe konotacije. Mednje se tudi ne prištevajo v no-vejšem času vse bolj številni doseljenci iz drugih regij Slovenije in Jugoslavije ter Italijani. V geografiji sta se imeni Šavrinska brda in Šavrinsko gričevje najbolj uveljavili v geomorfologiji. Njima v prid je dejstvo, da zavzemajo brda oz. gričevje največji del o.r.

Koprsko (jezikovno je Koprščina manj ustrežna). J. Titl (1985) je utemeljil rabo tega imena z naslednjim. Koper je bil v letih 1868 - 1919 sedež okrajnega glavarstva, po vključitvi cone B v Jugoslavijo sedež okraja, v letih 1959-1965 upravno politično središče za celotno Primorsko. Leta 1984 je imel Koper 64 različnih funkcij, pomembnih za celotno obalno regijo in širše zaledje. To so upravne, kulturne, sodne funkcije, PTT, gospodarska zbornica, pokrajinski arhiv, sedež italijanskega konzulata in škofije, RTV; ima luko, podjetja kot Interevropa in Slavnik. Koper je največji zaposlitveni center o.r.. Na mezoregionalni ravni obsega njegova gravitacija vso o.r. Na nižji ravni pa se vidno uveljavlja zlasti Piran (glej Vrišer, 1990), ki je tudi drugače (turistično in pomorsko) orientiran kot industrijski in luški Koper. Prebivalstvo, ki je navezano na Piran in Izolo, odklanja regionalno ime Koprsko. V teh dveh občinah biva okoli 4/10 o.r. Ostalih 6/10 je v občini Koper. Regionalnih imen po gravitacijskih funkcijah glavnega mesta ni malo (Goriško, Tržaško, Škofjeloško, Novomeško, Kočevsko, Ribniško. Zadnji dve imeni izhajata iz imena središča in prebivalstva). Geografi ime Koprsko navadno povezujejo v Koprsko Primorje. Samo Koprsko pišeta Klemenčič (1975) in Titl (1985).

Slovenska Istra.

V času beneške vladavine se je severna meja Istre do Kranjske in Avstrije večkrat spreminjala. V času avstro-ogrske Istre, v letih 1822-1918, je Istra segala na severu do Milj. Njej so pripadale Ricmanje, to je, današnje obmestje Trsta. Od tod je meja potekala na vzhod, na razvodje na Brkinih (vključene so bile Kozjane) in po njih proti jugovzhodu, tako da je Istri pripadala tudi desna stran zgornje Reke (Žabiče, Podgraje-glej Enciklopedijo Slovenije, IV, str.180-181). Vendar se zdaj Brkinci nimajo za Istrane. V vaseh ob cesti Kozina- Rupa v Podgrajskem podolju pravijo domačini: " Nismo Čiči ne Brkini, mi smo jušto na konfini". Onstran "konfina" so zanje istrske, zdaj republikli Sloveniji pripadajoče vasi od Staroda na jv. do Skandanščine na sz., istrska pa sta Slavniško pogorje in

Čičarija. Severni rob Slavniškega pogorja in Čičarije je tudi najbolj prirodna meja istrskega polotoka. Neugodno je neskladje imena Istrska Slovenija z obsegom zgodovinske Istre, ki je za slabo polovico večja. Predlog, da bi ime Slovenska Istra zaradi slovensko - italijanskega prebivalstva zamenjali z nacionalno bolj indiferentno Istrsko Slovenijo (to ime rabi Žumer, 1990), je dvomljive vrednosti, ker se v obeh primerih Slovenija lahko pojmuje kot republika ali kot nacionalno ozemlje Slovencev.

Ime Slovenska Istra se do tega stoletja ni pojavljalo (prim. Rutar, 1896). Zadnji čas pa ob rastočem regionalizmu pridobiva pomen, ki izhaja iz posebne zgodovinske preteklosti, etnografskih in kulturnih posebnosti. V tem smislu je razumljiva uporaba imena v etnografskih delih, manj pa v delih, ki govorijo o sedanjih socialnih vprašanjih, saj je delež predvojnih Istranov manjši od deleža kasnejših priseljencev.

Primorje. Ime opravičuje dejstvo, da je od vseh regij v republicli Sloveniji samo o.r. zares ob morju. Iz tega dejstva izhajajo vse njene specifičnosti v okviru Slovenije. V geografiji pa je bilo to ime do izida knjige Primorje (1990) izjemnost, ker je bilo pridržano za širšo makroregijo. Uveljavil ga je A. Melik (1960) s knjigo o Slovenskem Primorju. S Primorjem je zamenjal ime precej razsežnejše in manj homogene kronske dežele Primorske iz časa pred prvo svetovno vojno. Obe imeni imata isti izvor, vendar je ime Primorska glede na lego pri morju bolj in Primorje manj, a v okviru današnje meje republike Slovenije še vedno preveč ohlapno. Za približni obseg Melikovega Primorja se javlja tudi ime Submediteranska Slovenija (Gams, 1983, 1989). Da bi poudarili lego o.r. ob morju, sta že bili zapisani imeni Obmorska regija (Aljančič, 1968) in Obmorska Slovenija (Gams, 1989, str. 83). Ime Primorje v širšem smislu kot o.r. pa je najti tudi izven geografije (npr. Plahuta, 1985) in ni pričakovati, da bi v javnosti izpadlo iz rabe. Zato bi uvajanje imena Primorje za o.r., ne glede na njegovo pomensko upravičenost, pomenilo uvajanja imena regije v ožjem in širšem obsegu, kar bi povečalo že tako precejšnjo zmedo pri imenih slovenskih regij (Gams, 1986). Pomanjkljivost imena je tudi v nedovoljnem lociranju regije na karti Jugoslavije, katere del je jadransko Primorje, in sveta.

Koprsko Primorje. Bolj kot v drugih strokah je ime prevladalo v regionalni geografiji. O tem priča na koncu članka navedena literatura. Z imenom Primorje so označene specifičnosti o.r., beseda Koprsko pa to primorje locira na karti Jugoslavije in sveta. Kot druga dvobesedna imena pri uveljavljanju v javni rabi ni konkurenčno (na primer z Obalo ali s Koprskim) zaradi dolžine. Ugovori so podobni kot je navedeno pri besedi Koprsko.

V negeografskih strokah ni tolikšne prevlade enega imena, kot je to v geografiji (Koprsko Primorje). Slovenska Istra izstopa v zgodovinopisju (Boltin-Tome, 1979, Plahuta, 1985, Žagar, 1984), deloma v demografiji (Me-

dic, 1987). Sicer pa se javljajo različna imena (Obmorska regija - Aljančič, 1968, Koprsko - Juriševič, 1961; Koprsko-Šrbar, 1956, Koprsko Primorje - Brodar 1958 itd.)

Namesto zaključka

Besedo regija rabimo v različnih pomenih. Nekaterim je to območje enega pojava (npr. vinogradniška regija). V tem primeru je omejitev lažja in manj sporna. Težja in subjektivna pa postane, če skušamo regijo opredeliti z vidika kompleksne tematike. Kot primer za to so različno omejene regije v že omenjenem zborniku Primorje, ki se vse proglašajo za gravitacijske. Gravitacijo namreč predstavljajo različne prvine, nakupi raznih vrst blaga, dnevno odhajanje na delo, upravne funkcije naselij različnega ranga itd.; po vsaki prvini pa lahko različno omejimo regijo. Čim mnogovrstnejšo tematiko vzamemo za kriterij, spornejša je omejitev pokrajine. Tako, kot primer, dopuščajo naravogeografske ali družbenogeografske

regije različno, često subjektivno omejitve. Lahko je ozemlje omejiti z mejami občin (v primeru o.r. občin Kopa, Izole in Pirana). V teh mejah o.r. največkrat obravnavajo - in to v veliki meri - zaradi razpoložljivih statističnih podatkov. Toda za tako ozemlje je primerneje uporabiti ime "območje obalnih občin" (Gams, 1984) in ne regija. Od nje zahtevamo namreč kaj več, kot da vsi kraji pripadajo nekim občinam, ki se na vsakih nekaj desetletij spremenijo in ki še hitreje spreminjajo medsebojne meje.

Kritični bralec pričakuje od imena regije, da bo napovedalo vsebino, po kateri je opredeljeno ozemlje. S tega vidika so pomanjkljiva imena Šavrinska brda, Šavrinsko gričevje in Obala, ker nakazujejo le del ozemlja o.r. Ime Slovenska Istra pa, nasprotno, napoveduje preveč. Imena kot Obalna regija in Koprsko Primorje so manj sporna, če pomenijo ozemlje z dogovorjenimi mejami. Obseg o.r. kot vsestransko geografsko homogene pokrajine pa lahko določimo na osnovi analize širšega ozemlja, kar je posel regionalne geografije. Dosedanje regionalne geografije Slovenije pa si glede ob-

Slika št. 1: Ex voto Bortola Vezoli, 1787, o. pl, 37 x 30 cm

sega o.r. niso enotne. A. Melik (1960, str. 56-91 in 141-187) deli ozemlje o.r. na dve enoti z nazivoma "Slovenska Istrska ali Šavrinska obala" in "Šavrinska brda". Slednja vključuje tudi Bržanijo in Hrastovski dol, ne pa Podgorskega Krasa. Ilešič (1979) o.r. pejsažno omejuje na flišno Koprsko primorje (str. 411), družbenogeografsko (str. 420) pa na ozemlje obalnih občin. Drugo besedo piše dosledno z malo začetnico (Slovensko primorje). Naravnogeografska regionalizacija Slovenije (Gams, 1983, 1989) omejuje Koprsko Primorje na območje obalne ravnine in flišnih brd, ne vključuje pa Podgorskega Krasa, češ da je del sosednje pokrajine - Krasa.

Njegovo jugovzhodno nadaljevanje je naravnogeografsko bliže Čičariji kot Krasu.

Slovenske geografske institucije pripravljajo novo regionalno geografijo Slovenije, ki obeta temeljitejšo analizo in omejitev o.r. v okviru Jugozahodne Slovenije.

V naslednji tabeli so najbolj pogosta imena o.r. subjektivno ocenjena z vidika pojmovne smiselnosti (skladnost imena z vsebino in obsegom o.r.), uveljavljenosti v javni rabi in uveljavljenosti v geografiji. Razpon točk je 0-5

Ime	Pojmovna smiselnost	Uveljavljenost		Skupno točk
		v javni rabi	v geografiji	
Obala	1	5	1	7
Šavrinska brda	2	0	3	5
Koprsko	4	2	2	8
Koprsko primorje	5	1	5	11
Slovenska Istra	3	3	3	9

RIASSUNTO

La regione costiera rappresenta un caso unico tra le provincie slovene in quanto per indicarla sono in uso più di dieci nomi diversi (Obala, Obalna regija, Koprsko, Koprsko Primorje, Koprška pokrajina, Primorje, Slovenska Istra, Istrska Slovenija, Šavrini, Šavrinska brda, Šavrinsko gričevje, Obmorska regija, Koprška regija). In ambito sloveno la sua particolarità sta nel fatto che vi sono sviluppati la marineria, la pesca ed il turismo rivierasco e che è una zona bilingue per la presenza di popolazione italiana autoctona. Questa particolarità dovrebbe venire in espressione anche nel nome di questa regione. Nell'articolo i nomi usati per indicarla vengono analizzati da un punto di vista storico, della loro adeguatezza concettuale, della frequenza d'uso con l'intento di far sì che in futuro venga introdotto un nome consono. Non possiamo attenderci che tutti i ricercatori usino lo stesso nome e lo stesso ambito della regione, che di per sé è così eterogenea. La geografia regionale slovena ha il compito, secondo i canoni dell'omogeneità, di definire il territorio della regione come una provincia in qualche modo geograficamente omogenea in rapporto alle aree vicine e quindi di darle un nome standard.

LITERATURA

- Aljančič P.** : Pomen industrijske cone za Koper in Obmorsko regijo. Ekonomska revija 1968, št.2
- Bohinec V.** : Koprška pokrajina. Turistični vestnik 1956a, IV, št.3
- Bohinec V.**: Po vaseh in mestih Slovenske Istre. Turistični vestnik 1956b, IV, št. 3
- Boltin - Tome, E.**: Slovenska Istra v antiki in njen gospodarski vzpon. Slovensko morje in zaledje. Koper 1979
- Briški A.** : Agrarna geografija Šavrinskega gričevja. Geografski zbornik, IV, Ljubljana 1956,
- Brodar S.**: Črni kal, nova paleolitska postaja v Slovenskem Primorju. Razprave IV. r. SAZU, Ljubljana 1958
- Gams I.**: O zmedi in samovolji pri uporabi naših pokrajinskih imen (Poročilo Podkomisije za zemljepisna imena in terminologijo ZGDS). Geografski vestnik 1979
- Gams I.**: Geografske značilnosti Slovenije. Mladinska knjiga. Ljubljana 1983, 1989
- Gams I.**: Metodologija geografske razčlenitve ozemlja. Geografski vestnik 1984, Ljubljana
- Goljak R.** : Vodnik po Koprskem okraju. Koper 1957
- Ilešič S.**: Pogledi na geografijo. Partizanska knjiga. Ljubljana 1979
- Jurinčič I.**: Funkcijska geomorfologija Koprškega Primorja. Geografski obzornik št.1. Ljubljana 1985
- Juriševič F.**: Nekaj kmetijskih vprašanj na Koprskem. Jadranski koledar 1961. Trst
- Lah A.**: Slovensko Primorje. Mladinska knjiga. Ljubljana 1980
- Klemenčič T.**: Gospodarska problematika koprškega okraja. Ekonomska revija 1950, Ljubljana
- Klemenčič V.**: Italijansko prebivalstvo na narodnostno mešanem ozemlju na Koprskem v SR Sloveniji. V : Slovenci v Italiji po drugi svetovni vojni. Ljubljana 1975
- Kokole V.**: Morfologija Šavrinskega gričevja in njegovega obrobja. Geografski zbornik, IV, Ljubljana 1956
- Medic K.**: Socialno demografske značilnosti Slovenske Istre po l.1945. Revija za narodnostna vprašanja. Ljubljana 1987
- Melik A.**: Slovensko Primorje. Slovenska matica. Ljubljana 1960
- Meze D.**: Prometna povezava Koprškega Primorja z zaledjem. Geografski zbornik V, Ljubljana 1958
- Plahuta S.**: Partizansko gospodarstvo v Slovenskem primorju. Jadranski koledar, Trst 1985
- Plut D.**: 1977, Fizičnogeografska regionalizacija Koprškega Primorja s pomočja faktorske analize. Geografski vestnik 1977
- Plut D.**: Vrednotenje posegov družbe v geografsko okolje in bodoči družbeni prostorski razvoj Koprškega primorja. Naše okolje III,5-6, Ljubljana 1978
- Primorje.** Zbornik I5. zborovanja slovenskih geografov. Zveza geografskih društev Slovenije. Ljubljana 1990
- Rutar S.**: Trst in Istra. Slovenska matica. Ljubljana 1896
- Savnik R.**: Solarstvo Šavrinskega Primorja. Geografski vestnik Ljubljana 1951
- Šifrer M.**: Nova geomorfološka dognanja v Koprskem Primorju. Geografski zbornik LX, Ljubljana 1965
- Šribar V.**: Arheološko delo na Koprskem. Založba Lipa. Koper 1956.
- Titl J.**: Socialno geografski problemi na koprskem podeželju. Lipa. Koper 1965
- Titl J.**: Razvoj tržne pridelave vrtnin na Koprskem in njen pomen za oskrbo obalnih mest ter večjih potrošnih središč v SR Sloveniji. V: III. jugoslovanski agrarnogeografski simpozij Maribor 1985a
- Titl J.**: Pripombe in predlogi za poimenovanje Koprške regije. Geografski obzornik, 4, Ljubljana 1985b
- Titl J.**: Vodni mlini in mlinarstvo v Slovenski Istri. Lipa. Koper 1988
- Vrišer I.**: Ekonomskogeografska regionalizacija republike Slovenije (na podlagi vplivnih območij centralnih naselij in dejavnostne sestave prebivalstva). Geografski zbornik XXX, SAZU, Ljubljana 1990
- Žumer J.**: Recentni razvoj klifov na obalah Istrske Slovenije. V : Geomorfologija in geokologija. 5. znanstveno posvetovnje geomorfologov Jugoslavije. Ljubljana 1990